

Věra Kalvodová
Josef Kuchta
Petr Škvain

Zákon
o výkonu
zabezpečovací
detence
Komentář

Wolters Kluwer

KOMENTÁŘE WOLTERS KLUWER

Zákon
o výkonu zabezpečovací detence
Komentář

Věra Kalvodová

Josef Kuchta

Petr Škvain

Zákon o výkonu zabezpečovací detence

Komentář

Wolters Kluwer

Vzor citace: Kalvodová, V., Kuchta, J., Škvain, P. *Zákon o výkonu zabezpečovací detence. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kalvodová, Věra

Zákon o výkonu zabezpečovací detence : komentář / Věra Kalvodová, Josef Kuchta, Petr Škvain. -- Praha : Wolters Kluwer, 2014
ISBN 978-80-7478-604-4 (brož.)

343.852 * (437.3)

- zabezpečovací detence -- Česko
- zákony
- komentáře

343.8 - Vězeňství [18]

Právní stav publikace je k 31. 7. 2014.

© doc. JUDr. Věra Kalvodová, Dr., doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc.,
JUDr. Petr Škvain, 2014

ISBN 978-80-7478-604-4 (brož.)

ISBN 978-80-7478-605-1 (e-pub)

OBSAH

Seznam zkratek	XI
Seznam předpisů citovaných v komentáři	XIII
K legislativnímu vývoji zákona č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů	XV

ZÁKON č. 129/2008 Sb. O VÝKONU ZABEZPEČOVACÍ DETENCE A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ 1

§ 1–42	ČÁST PRVNÍ VÝKON ZABEZPEČOVACÍ DETENCE	1
§ 1–5	HLAVA I ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ	1
§ 1	Předmět a účel úpravy	1
§ 2	Způsob výkonu zabezpečovací detence	4
§ 3	Zajištění výkonu zabezpečovací detence	9
§ 4	Poučení chovance	15
§ 5	Oddělené umístění	19
§ 6–18	HLAVA II PRÁVA A POVINNOSTI CHOVCŮ	20
§ 6	Obecné ustanovení	20
§ 7	Rovnost práv	21
§ 8	Korespondence	23
§ 9	Užívání telefonu a dalších komunikačních prostředků	29
§ 10	Návštěvy	32
§ 11	Duchovní služby	36
§ 12	Uspokojování kulturních potřeb	40
§ 13	Doplňkové nákupy	42
§ 14	Přijímání balíčků	44
§ 15	Ochrana práv	47
§ 16	Omezení a zbavení některých práv	50
§ 17	Základní povinnosti chovanců	53
§ 18	Odpovědnost za škodu	62
§ 19–22	HLAVA III ZDRAVOTNÍ SLUŽBY A SOCIÁLNÍ PODMÍNKY	69
§ 19	Zdravotní služby	69
§ 20	Sociální podmínky	72
§ 21	Sociální služby	77
§ 22	Vzdělávání chovanců	79

§ 23–24	HLAVA IV	ZAMĚŠTNÁVÁNÍ CHOVCŮ	80
	§ 23	Podmínky pro zaměstnávání chovanců	80
	§ 24	Pracovní odměna	84
§ 25–26	HLAVA V	ZACHÁZENÍ S CHOVANCÍ	87
	§ 25	Obecné ustanovení	87
	§ 26	Komplexní zpráva	89
§ 27–33	HLAVA VI	ODMĚNY, KÁZEŇSKÉ TRESTY A ZABRÁNÍ VĚCI	92
	§ 27	Odměny	92
	§ 28	Kázeňské přestupky	94
	§ 29	Propadnutí věci	100
	§ 30	Zabrání věci	103
	§ 31	Kázeňská pravomoc	104
	§ 32	Kázeňské vyřízení jiného protispolečenského jednání	108
	§ 33	Oprávnění soudů a jiných orgánů	109
§ 34–37	HLAVA VII	OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI	110
	§ 34	Obecné ustanovení	110
	§ 35	Akutní krizové opatření	111
	§ 36	Omezovací prostředky	115
	§ 37	Podmínky pro použití omezovacích prostředků	116
§ 38–42	HLAVA VIII	SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	121
	§ 38	Společná ustanovení o řízení	121
	§ 39	Evidence osob a povinné dokumentace	123
	§ 40	Dozor nad výkonem zabezpečovací detence	127
	§ 41	Spolupráce s orgány veřejné správy	131
	§ 42	Úhrada zdravotních potřeb ve zvláštních případech	133
§ 43		ČÁST DRUHÁ ZRUŠENA	134
	§ 43	zrušen	134
§ 44		ČÁST TŘETÍ ZMĚNA TRESTNÍHO ŘÁDU	134
	§ 44	Související znění právního předpisu	134
§ 45		ČÁST ČTVRTÁ ZMĚNA ZÁKONA O SOUDNICTVÍ VE VĚCECH MLÁDEŽE	138
	§ 45	Související znění právního předpisu	138
§ 46		ČÁST PÁTÁ ZMĚNA ZÁKONA O VĚZEŇSKÉ SLUŽBĚ A JUSTIČNÍ STRÁŽI ČESKÉ REPUBLIKY	139
	§ 46	Související znění právního předpisu	139

§ 47	ČÁST ŠESTÁ ZMĚNA ZÁKONA O STÁTNÍM ZASTUPITELSTVÍ	142
§ 47	Související znění právního předpisu	142
§ 48	ČÁST SEDMÁ ZMĚNA ZÁKONA O VEŘEJNÉM OCHRÁNCI PRÁV	143
§ 48	Související znění právního předpisu	143
§ 49	ČÁST OSMÁ ZMĚNA ZÁKONA O OBČANSKÝCH PRŮKAZECH	143
§ 49	Související znění právního předpisu	143
§ 50	ČÁST DEVÁTÁ ZRUŠENA	144
§ 50	zrušen	144
§ 51	ČÁST DESÁTÁ ZMĚNA ZÁKONA O VEŘEJNÉM ZDRAVOTNÍM POJIŠTĚNÍ	144
§ 51	Související znění právního předpisu	144
§ 52	ČÁST JEDENÁCTÁ ZMĚNA OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU	145
§ 52	Související znění právního předpisu	145
§ 53	ČÁST DVANÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O CÍRKVÍCH A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTECH	146
§ 53	Související znění právního předpisu	146
§ 54	ČÁST TŘINÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O ZAMĚSTNANOSTI	147
§ 54	Související znění právního předpisu	147
§ 55	ČÁST ČTRNÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O ŽIVOTNÍM A EXISTENČNÍM MINIMU	147
§ 55	Související znění právního předpisu	147
§ 56	ČÁST PATNÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPOŘE	148
§ 56	Související znění právního předpisu	148
§ 57	ČÁST ŠESTNÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ	149
§ 57	Související znění právního předpisu	149

§ 58	ČÁST SEDMNÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O AZYLU	150
§ 58	Související znění právního předpisu	150
§ 59	ČÁST OSMNÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O PŘESTUPCÍCH	150
§ 59	Související znění právního předpisu	150
§ 60	ČÁST DEVATENÁCTÁ ZMĚNA ZÁKONA O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH	151
§ 60	Související znění právního předpisu	151
§ 61	ČÁST DVACÁTÁ ZMĚNA TRANSPLANTAČNÍHO ZÁKONA	151
§ 61	Související znění právního předpisu	151
§ 62–63	ČÁST DVACÁTÁ PRVNÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	152
§ 62	Přechodné ustanovení k části třetí	152
§ 63	Účinnost	154
Příloha: nařízení č. 15/2009 generálního ředitele Věznic České republiky, kterým se stanoví řád výkonu zabezpečovací detence		155
Literatura		173
Rejstřík		176

Jednotlivé kapitoly zpracovali:

doc. JUDr. Věra Kalvodová, Dr.

Část PRVNÍ

Hlava II Práva a povinnosti chovanců (§ 6 až 18)

Hlava III Zdravotní služby a sociální podmínky (§ 19 až 22)

Hlava VII Opatření k zajištění bezpečnosti (§ 34 až 37)

Hlava VIII Společná a závěrečná ustanovení (§ 38, 39, 41)

Části DRUHÁ až DVACÁTÁ

doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc.

Část PRVNÍ

Hlava IV Zaměstnávání chovanců (§ 23 až 24)

Hlava V Zacházení s chovanci (§ 25 až 26)

Hlava VI Odměny, kázeňské tresty a zabránění věci (§ 27 až 33)

JUDr. Petr Škvain

Úvodní kapitola K legislativnímu vývoji zákona č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů

Část PRVNÍ

Hlava I Základní ustanovení (§ 1 až 5)

Hlava VIII Společná a závěrečná ustanovení (§ 40)

Část DVACÁTÁ PRVNÍ

SEZNAM ZKRATEK

Zkratky právních předpisů

Listina	usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
nařízení o odměňování odsouzených zařazených do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody	nařízení vlády č. 365/1999 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob zařazených do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody
NGŘ č. 15/2009	nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 15/2009, kterým se stanoví podrobnosti výkonu zabezpečovací detence se sociální péčí v ústavu pro výkon zabezpečovací detence
NGŘ č. 67/2013	nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 67/2013, kterým se vyhláší Dohoda o duchovní službě
o. s. ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
obč. zák.	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
řád výkonu trestu odnětí svobody	vyhláška č. 345/1999 Sb. Ministerstva spravedlnosti, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody
tr. řád	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
tr. zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
z. ř. s.	zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
z. s. m.	zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)
zák. práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
zák. o církvích a náboženských společnostech	zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (o církvích a náboženských společnostech)

zák. o majetku ČR	zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
zák. o ochraně os. údajů	zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
zák. o přestupcích	zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích
zák. o soc. službách	zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
zák. o sociálně-právní ochraně dětí	zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
zák. o st. zastupitelství	zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství
zák. o VOP	zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv
zák. o veř. zdrav. pojištění	zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
zák. o Vězeňské službě a justiční stráží ČR	zákon ČNR č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky
zák. o výkonu trestu odnětí svobody	zákon č. 1969/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů
zák. o výkonu zabezpečovací detence	zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů
zák. o zdrav. službách	zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování

Ostatní zkratky

mezinárodní smlouva nebo předpis Evropské unie	mezinárodní smlouva nebo přímo použitelný předpis Evropské unie regulující oblast sociálního zabezpečení a upravující příslušnost států ke zdravotnímu pojištění
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
pověřené osoby	osoby pověřené jednotlivými církvemi
Vězeňská služba	Vězeňská služba České republiky
vnitřní řád	vnitřní řád ústavu

SEZNAM PŘEDPISŮ CITOVANÝCH V KOMENTÁŘI^{1, 2}

usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
vyhláška č. 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích,
vyhláška č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích

zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

zák. ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích

zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

zák. ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR

zák. ČNR č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky

zák. ČNR č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

zák. č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství

zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů

zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii

zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

zák. č. 1969/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů

zák. č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

zák. č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv

zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů

zák. č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

¹ Předpisy jsou řazeny v pořadí:

- mezinárodní smlouvy,
- právní předpisy Evropské unie,
- ústavní zákony,
- kodexy,
- zákony,
- ostatní právní předpisy.

² Není-li uvedeno jinak, jsou všechny předpisy v textu citovány ve znění pozdějších předpisů.

- zák. č. 3/2002 Sb.**, o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zák. o církvích a náboženských společnostech
- zák. č. 218/2003 Sb.**, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)
- zák. č. 361/2003 Sb.**, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
- zák. č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- zák. č. 108/2006 Sb.**, o sociálních službách
- zák. č. 266/2006 Sb.**, o úrazovém pojištění zaměstnanců
- zák. č. 129/2008 Sb.**, o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů
- zák. č. 273/2008 Sb.**, o Policii České republiky
- zák. č. 372/2011 Sb.**, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování
- zák. č. 418/2011 Sb.**, o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- nařízení vlády č. 365/1999 Sb.**, o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob zařazených do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody
- vyhláška ministerstva financí č. 125/1993 Sb.**, kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání
- vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb.**, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody

K LEGISLATIVNÍMU VÝVOJI ZÁKONA č. 129/2008 Sb., O VÝKONU ZABEZPEČOVACÍ DETENCE A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ

Zákon o výkonu zabezpečovací detence vznikl v souvislosti se zavedením nového ochranného opatření – zabezpečovací detence do tehdy platného trestního zákona (č. 140/1961 Sb.). V této souvislosti je vhodné připomenout, že právní úprava zabezpečovací detence byla vždy součástí vládního návrhu trestního zákoníku (sněmovní tisk 744), který však nebyl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky dne 21. března 2006 při opakovaném hlasování přijat. V návaznosti na plánované zavedení tohoto nového ochranného opatření vznikl v roce 2005 návrh zákona o výkonu zabezpečovací detence, který byl po nepřijetí vládního návrhu trestního zákoníku vzat zpět z jednání Legislativní rady vlády.¹

Ministerstvo spravedlnosti však považovalo za potřebné zavést toto nové ochranné opatření do již tehdy platné právní úpravy – zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon. Příslušný návrh zákona byl zpracován Ministerstvem spravedlnosti na podzim roku 2006 a po připomínkovém řízení byl návrh zákona o výkonu zabezpečovací detence dne 18. května 2007 projednán a schválen Legislativní radou vlády. Vláda České republiky schválila návrh zákona o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění připomínek obsažených ve stanovisku Legislativní rady vlády a s úpravami podle připomínek vlády dne 4. června 2007. Předmětný návrh zákona byl následně předložen vládou České republiky Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky dne 3. července 2007.

Z hlediska legislativně technického zvolil předkladatel poněkud nestandardní řešení, když předmětný návrh zákona nazval „o výkonu zabezpečovací detence“, prioritně v části první upravil výkon tohoto ochranného opatření a až v části druhé (změnové části) zavedl institut zabezpečovací detence do tehdy platného trestního zákona (č. 140/1961 Sb.). Toto řešení předkladatel odůvodnil především skutečností, že předmětnou úpravu je nutné naléhavě zavést a řada připomínkových míst toto řešení doporučila.²

Návrh vládního zákona o výkonu zabezpečovací detence byl v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky projednán jako sněmovní tisk 251 a byl také v třetím čtení dne 13. února 2008 schválen. V Senátu byl pak projednán jako senátní tisk 202 a dne 19. března 2008 byl také schválen. Prezident zákon o výkonu

¹ Škvain, P. Zabezpečovací detence v osnově trestního zákoníku a návrhu zákona o výkonu zabezpečovací detence in Gřivna, T., Vanduchová, M. (ed.). *Aktuální problémy rekodifikace trestního práva hmotného. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference konané dne 11. 5. 2007 v Praze.* Praha: Karolinum, 2007, s. 109.

² Srov. předkládací zprávu k návrhu zákona o výkonu zabezpečovací detence.

zabezpečovací detence podepsal 2. dubna 2008 a následně byl zákon vyhlášen dne 16. dubna 2008 ve Sbírce zákonů v částce 41 pod číslem 129/2008 Sb.³

Do současné doby byl zákon o výkonu zabezpečovací detence celkem třikrát novelizován, a to zákonem č. 7/2009 Sb., č. 41/2009 Sb. a č. 375/2011 Sb. Za nejdůležitější změnu lze jistě označit právě novelizaci provedenou zákonem č. 41/2009 Sb., když v souvislosti s přijetím trestního zákoníku byla zrušena celá část druhá (§ 43 zák. o výkonu zabezpečovací detence), která původně obsahovala hmotněprávní úpravu zabezpečovací detence (srov. § 72a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který byl účinný do 31. prosince 2009). Uvedená novelizace navazovala na přijetí nového trestního zákoníku, který institut zabezpečovací detence upravit v ustanovení § 100, a to s účinností od 1. ledna 2010. Další novelizace zákona o výkonu zabezpečovací detence byla provedena zákonem č. 375/2011 Sb., a to v souvislosti s přijetím zákona o zdravotních službách (č. 372/2011 Sb.), když uvedené změny navazovaly především na terminologické změny v oblasti poskytování zdravotnických služeb (srov. čl. CXII zákona č. 375/2011 Sb.).

³ Viz <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5 & T=251> [stav ke dni 17. 03. 2014].>

ZÁKON

č. 129/2008 Sb.
ze dne 19. března 2008

O VÝKONU ZABEZPEČOVACÍ DETENCE A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ

ve znění: zákona č. 7/2009 Sb., č. 41/2009 Sb. a č. 375/2011 Sb.

ČÁST PRVNÍ VÝKON ZABEZPEČOVACÍ DETENCE

HLAVA I ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

(Předmět a účel úpravy)

(1) Tento zákon upravuje výkon zabezpečovací detence v ústavech pro výkon zabezpečovací detence (dále jen „ústav“) zřízených podle zvláštního právního předpisu¹⁾, které spravuje Vězeňská služba České republiky (dále jen „Vězeňská služba“).

(2) Výkonem zabezpečovací detence se sleduje ochrana společnosti a terapeutické a výchovné působení na osoby ve výkonu zabezpečovací detence prostředky stanovenými v tomto zákoně a ve zvláštním právním předpise²⁾.

(3) Zabezpečovací detence se vykonává v ústavu se zvláštní ostrahou a s léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy.

¹⁾ § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Zákon č. 555/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K odst. 1

1. Předmětem právní úpravy je stanovení podmínek výkonu zabezpečovací detence (srov. § 98 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, dále jen „tr. zákoník“) v ústavech k tomu určených. Výkonem zabezpečovací detence se rozumí výkon tohoto ochranného opatření uloženého dospělému podle tr. zákoníku nebo mladistvému podle zák. č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů [(zákon o soudnictví ve věcech mládeže), dále jen „z. s. m.“]. S ohledem na skutečnost, že zabezpečovací detenci jako ochranné opatření nelze uložit dítěti mladšímu patnácti let (srov. § 93 odst. 1 z. s. m.) ani právnické osobě (srov. § 15 odst. 2 zák. č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim), neužije se uvedený zákon v řízení ve věcech dětí mladších patnácti let ani v řízení proti právnickým osobám.

2. Zabezpečovací detence se na rozdíl od trestu odnětí svobody vykoná ve zvláštním druhu zařízení – ústavu, který je spravován a střežen Vězeňskou službou České republiky. Uvedený model správy byl přijat především v závislosti na požadavcích, které souvisejí se zajištěním výkonu tohoto ochranného opatření, kdy ústav pro výkon zabezpečovací detence můžeme blíže definovat jako reedukační zařízení (ústav) primárně nezdravotnického charakteru. Podle důvodové zprávy k předmětnému zákonu je takové pojetí ústavu v souladu s požadavky odborníků, kteří se věnují problémům spojeným s výkonem ochranného léčení a především odráží skutečnost, že osoba umístěná ve výkonu zabezpečovací detence je zpravidla charakterizována jako osoba nespolupracující, často odmítající nařízenou léčbu, případně též osoba prakticky neléčitelná, a proto je vhodnější spíše než o léčbě hovořit o reedukaci nebo resocializaci (důvodová zpráva k zákonu o výkonu zabezpečovací detence, s. 46).

3. Ústavy pro výkon zabezpečovací detence jsou zřízeny podle zvláštního právního předpisu – zákona ČNR č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky (dále jen „zák. o Vězeňské službě a justiční stráží ČR“). Podle tohoto zákona jsou ústavy pro výkon zabezpečovací detence, stejně jako věznice nebo vazební věznice, organizačními jednotkami Vězeňské služby, které jsou metodicky řízeny a kontrolovány Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky. V čele ústavů pro výkon zabezpečovací detence stojí ředitelé, které jmenuje a odvolává generální ředitel Vězeňské služby České republiky; srov. § 1 odst. 4 zák. o Vězeňské službě a justiční stráží ČR.

K odst. 2

4. Účelem výkonu zabezpečovací detence je především ochrana společnosti spočívající v neutralizaci (izolaci) zvláště nebezpečných pachatelů zločinů a činů jinak trestných, a to za současného terapeutického a výchovného působení na tyto osoby (srov. Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1182). Z hlediska širší komparace se zahraničními právními úpravami je možné takový model výkonu tohoto ochranného opatření zařadit

do tzv. klinického modelu (The Clinical Model), který klade důraz také na léčbu, a to na rozdíl od tzv. ochranného modelu (Community Protection Model), který se zaměřuje především na prostou neutralizaci nebezpečného pachatele (srov. Connolly, C., Williamson, S. *A Review of the Research Literature on Serious Violent and Sexual Offenders*. Edinburgh: The Scottish Executive Central Research Unit, 2000, s. 16). Právě povaha zabezpečovací detence jako časově neomezeného ochranného opatření vyžaduje, aby osobám umístěným ve výkonu zabezpečovací detence byla poskytnuta zvláštní péče ve formě léčebných a rehabilitačních programů, které by vytvářely podmínky pro snížení nebezpečí recidivy u těchto nebezpečných osob a v tomto směru také napomáhaly k jejich možnému přefazení do ústavního ochranného léčení nebo případnému propuštění na svobodu (srov. Škvain, P. Vývoj institutu zabezpečovací detence v Německu ve světle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. 12. 2009. *Trestněprávní revue*, č. 11/12, 2013, s. 254).

5. Z hlediska legislativního vývoje právní úpravy výkonu zabezpečovací detence stojí jistě za zmínku skutečnost, že právě platné znění ustanovení § 1 odst. 2 bylo výrazně modifikováno na základě připomínek přijatých Legislativní radou vlády, když původní znění tohoto ustanovení ještě více akcentovalo terapeutické a výchovné působení na osoby umístěné do zabezpečovací detence, zatímco ochrana společnosti byla uváděna až na druhém místě (srov. stanovisko Legislativní rady vlády k návrhu zákona o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů, č. IV., bod. 2).

K odst. 3

6. Předmětné ustanovení navazuje na právní úpravu obsaženou v § 100 odst. 4 tr. zákoníku, podle něhož se zabezpečovací detence vykonává v ústavu pro výkon zabezpečovací detence se zvláštní ostrahou a s léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy.

7. Ústavy pro výkon zabezpečovací detence jsou, stejně jako věznice nebo vazební věznice, organizačními jednotkami Vězeňské služby, které jsou metodicky řízeny a kontrolovány Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky. Zřizuje nebo zrušuje je ministr spravedlnosti. V čele ústavů pro výkon zabezpečovací detence stojí ředitelé, které jmenuje a odvolává generální ředitel Vězeňské služby České republiky; srov. § 1 odst. 4 zák. o Vězeňské službě a justiční stráži ČR. Ředitelé ústavů pro výkon zabezpečovací detence jsou oprávněni jednat za Vězeňskou službu ve všech věcech, s výjimkou těch, které podle zákona nebo rozhodnutí ministra spravedlnosti nebo generálního ředitele Vězeňské služby patří do jejich pravomoci; § 4 zák. o Vězeňské službě a justiční stráži ČR.

8. V současné době existují v České republice dva ústavy pro výkon zabezpečovací detence, které se nacházejí v Brně-Bohunicích a v Opavě.

9. Správu a sítě ústavů pro výkon zabezpečovací detence vykonává Vězeňská služba; § 2 odst. 1 písm. b) zák. o Vězeňské službě a justiční stráži ČR. Blíže k této problematice srov. komentář k ustanovení § 3 odst. 4 zák. č. 129/2008 Sb.,